

Ötletadó: HÁRSHÁZI ISTVÁN

ÖTLETÉ'S IDEJE: 1968.

TART.: HIEBELETTÖNDŐK

1. FEJETLEN LÓ
 2. BOSZORKÁNY
-

17 lap

FŐLDORAZSI ÖTLETADÓ: NIKLA

SZAKÖTLETADÓ: XXVI

PAPÍRIPARI VÁLLALAT

KISKUNHALASI GYÁRA

LELTÁRRA'S

ÁTVÉZETVE AZ EGYSÉGES LTK. M76-OS TETELE ALÓL

A fej-tlen 16 történet.

Felsőbogat pusztá regészkénti fogva az máj-ber-...
 volt juhász Hiedelen mondák ...
 családhan végén közel a birka hadalyház volt ...
 hogy vöröserre messzelt családhan, mert a nagyur ...
 Jaiban, vagy pusztáin leginkább ilyenek voltak ...
 ilyen családhan lakott ...
 jó párosas birka volt a gondoskodásra ...
Hársházi István,

1176

Váci család régi juhász dinasztia volt, sok ez a ...
 juhászok voltak az őseik, I ...
FEJ TLEN LÓ,
 II
BOSZORKÁNY,

Amikor a birkákat nyirták, nem csak a környék nyíró asszonyai és
 lányaira volt szükség, hanem messzi vidékekről, mind Miklóstól is elvit-
 tak őket az uradalmi kocsik, egy faluban nem sok akadhat belőlük, talán
 egy-egy kettő, nagy szakértelmű és készségesek kellett ahhoz is,

A környék legjobb és legügyesebb nyírőasszonya a Drabi Juli néni
 volt MIKLÓSTól, aki régi juhászcsalád sarjadék volt, még Talna, Faranya,
 és Fehér megyébe is elvitték birkákat nyírni,

Megszak a nyírásért volt híres, hiszen a ny-bbndi sz-bb mese, és rag-
 g-mondásért is, Függe-kézűl nyírta a juhokat-dolg-gott szájából
 meg ömlötték a csap-mesék, és regék, így tudták meg a Bogátiak is a
Fej-tlen 16 regét,

Hagyon régen volt, talán ny-lvona, vagy száz éve annak amikor Váci ju-
 hással elmondatta, ő az öreganyjától, az meg szintén, megint csak at-
 tól hallotta, így eszik a regék

... egyik fiának Bogát vezérnek birtoka volt valamikor
 nagyon régen az a pusztá, Inn-nd kapadit rá a név is, Itt lakott az
 regés udvari és harcsinépével együtt díszes nagy sátorokban, A sátor
 vértet körül -körül palánk sánc vonta körül, hogy az ellenség s hadj-

A fejetlen ló története,
Felsőbagát pusztá régődöktől fogva az Inkei bérkek birtoka volt, Itt volt juhász számadó az öreg Váci Pista bácsi, Vörösre meszelt hosszú csalédház végén közel a birka hodályhoz volt a lakása, Azért mondom, hogy vörösre meszelt csalédház, mert a nagyuri latifundamentumok majorjaiban, vagy pusztáin leginkább ilyenek voltak a csalédházak, Tehát ilyen csalédházban lakott a Váci család is, A közelben levő hodályban jó pár száz birka volt a gondozására bízva, amiben felnőtt fia, a Pista gyerek volt nagy segítségére, Ott bejártkodott az édesapja mellett,

Váci család régi juhász dinasztia volt, Sok száz évre visszamenőleg juhászok voltak az őseik, Értették is a mesterségüket, nagy híruk volt messz-környéken szép juhaik miatt, Nem volt olyan szükestandó hogy ne adtak volna jó zsíros és bőséges tej és gyapju termést, Irigykedtek is rájuk a többi juhászok,

Amikor a birkákat nyirték, nem csak a környék nyiró asszonyai és lányaira volt szükség, hanem messzi vidékekről, mind Mikláról is elvitték őket az uradalmi kecsik, Egy faluban nem sok akadt belőlük, talán egy-vagy kettő, Nagy szakértelme és kezügyesség kellett ahhoz is,

A környék legjobb és legügyesebb nyiróasszonya a Dombi Juli néni volt Mikláról, aki régi juhászcsalád sarjadék volt, Még Tolna, Baranya, és Fehér megyébe is elvitték birkákat nyírni,

Nemcsak a nyirásáért volt híres, hanem a szébbnél szébb mese, és regemondásáért is, Fürge kézzel nyirte a juhokat-dolgozott szájából meg ömlöttek a szép mesék, és regék, Így tudták meg a Bogátiak is a Fejetlen ló regéjét,

Nagyon régen volt, talán nyolcvan, vagy száz éve annak amikor Váci juhásznál elmondotta, Ő az öreganyjától, az meg szintén, megint csak atától hallotta, Így szólt a regéje,

-Árpád fejedelem egyik fiának Bogát vezérnek birtoka volt valamikor nagyon régen ez a pusztá, Innond kapadt rá a név is, Itt lakott az egész udvari és harcinépével együtt díszes nagy sátorokban, A sátorvárost körös-körül palánk sánc vonta körül, hogy az ellenséges hadi-

népek csali módon meg ne támadhassák, A sátor város déli részén volt egy nagy tölgyfa, annak tetejéről messzire lehetett látni, ott volt az őrség, és hamar észre vették ha az ellenség, ~~ütközésük~~ közelget, Tülpök szóval-rivalgással riasztották a tábor lakóit,

A vezér harcinepei harhosi réten szektak meg ütközni az ellenséggel sokszor kísérték győzelem a fegyvereiket,

Bogát vezérnek volt egy gyönyörű szép aranyhaju lánya, az olyan szép volt, hogy nem volt párja talán az egész országban, Ezt a szép lányt Ildikónak hívták, A szép Ildikó szerelmes volt a vezératyjának egyik leventéjében, a daliás Kela vitézbe,

Kela vitéz hősitetteibe nyerte el, az uravezérének kitüntetését és a szép Ildikó magasatos szerelmét, De az ármány már akkor is a földön létezett és belopodzott az emberek szívébe és szőtte a gonosz tetteit mindaddig, míg Kela vitéz megvesztett lett azavezére előtt, Az ármány szövegőző nem más volt, mind Kela vitéz testvér bátyja kinek Juta volt a neve, magais a vezér szolgálatában állott, Irigyelte az öcse szép szerelmét és boldogságát és szemet vetett szép Ildikóra, Szerette volna magáévá tanni, Ildikó azonban észre sem vette a Juta vitéz széptevését, Ezt annyira felbosszantotta hogy gonosz terveket fogant magában, s nem szűnt addig, míg a vezér füleibe azokat nem jutatta,

Hogy minő gonosz ármányokat mondott a Juta vitéz a vezérnek, nem tudni, annak szívében harag fogant meg Kela vitéz arányában s száműzés birtokáról, lánya sátorái pedig katonákkal vévé őrizés alá,

Kela vitéz nagy szívfájdalommal hagyja el a Bogát vezér uradalmát, de amint kikerült a palánkok mögé, erős határozása az lön, hogy a vidéket nem hagyja el, Itt buvik meg valahol hogy boszut állhason a szerelemük megrontojém, A palánkon kívül levő erdőbe vévé magát, ott szelést csinált magának s levának, vadászattal és halászzattal tengette az életét,

Egyik nap aztán amint az erdőben bolyongott vadászati közben, összota lálkozott a Féltes pappal amint a rabszolgákkal gyógyító füveket szedtek orvoságnak, Nagyon meg örvebdett eboli találkozásnak, mert e

Ildikó ti késsével vágta el a nyakat, mellére lépet és megölte:

szent életű férfiú volt a tanító mestere avszüve szerelmének a szép Ildikónak,

A táltos nagyon szerette a fiatalokat, éppen azért nagyon meg is sajnálta őket az Ildikót, a tanítványát, aki csak szenvedett a sátorpalotában, Kala vitézt is, kinek az arca sápadt volt, mint a holdvilág és éppen úgy fogyatkozott mint az elfogyó Hold, Kala vitéz előtt a Hadurra tett fogadalmat hogy amikor a hold alá merül a sötétség tengerében az ifju karjaiba vezeti a hívő szüvbéli kedvesét, Ejjü időben a sötétség leple alatt vezette egymás karjaiba a szerelmeseket, míg a sátorpalota mélyén aludt, ~~XXXXXXXXXXXX~~ A palota őrei mitsem sejtettek a dolog fölül, olyan ügyesen megtörtént, Táltos maga vigyázott a szerelmesek fölött, még a göncöl csillag hajnal ébredését nem mutatta, akkor a rejtett uton vissza vezete Ildikót a sátorpalotába, Senki nem vette őket észre,

A szerelmesek a herhesi rétnak ama részén szoktak találkozni, ahol az árak szelli keresztül s tűnik el a csalitosba, Közép pontja volt az erdőnek is, meg a palánk yárnak is,

~~XXXXXXXXXXXX~~ Azonban nem sokáig voltak boldogok az együttlétben, mert a gonosz Juta meg tudta a titkukat, s egy alkalommal megleste amint Ildikó a rejtett uton a kedveséhez sietett, azonnal elárulta őket a vezérnek, aki nagy haragra gerjedt, Förtelmes haragjában a sátorpalota őreit fölkenultatta a hanyag őrzésükért, A szerelmesekért és a táltosért, portyázó katonáit küldte az áruló testvér vezetésével,

A katonák meg is találták őket a táltossal együtt, Rajtuk csaptak, de ezek hárman Kala, Táltos, s Ildikó olyan vitézül harcoltak, hogy a katonák mind elhhhattak az áruló körül, már ő is többhelyen vérzett, De végül összeszedte minden erejét s úgy rogtott Kaléra, aki nem tudta ki védeni áruló bátyja dőfését s holtan bukott le a lováról, Ildikó felkapta szerelmese kardját s annak lovára ugrott és meg vivott az árulóval, s levágta annak a lovának a fejét, Amint az ~~XXXXXXXXXXXX~~ esett le a lóru, estébe a kardját Ildikó szívébe dőfte, Ildikó holtan fordult le a kedvese mellé, Mig a Juta vitéznek, az árulónak, a táltos pap az áldozati késével vágta el a nyakát, mellére lépet és megátkozta:

-Hadur ne adjon nyugtot a világ végtelenségéig! Az alkárhozott lelke bolygjon Fajetlen ló alakjában mindaddig, míg a gyehena tüze mag nem emésztli Testedet a föld be nevegyel... Erre a töltes eltűnt, A föld-megnyílt a szerelmeseket magában ölelte, s azon a helyen forrás fakadt, medret mesott magának s a csalitosnak vette az utját, Azota nevezik a forrást szerelmem forrásának, a hidat ami keresztül vezet rajta szerelmesek hidjának,

Az áruló Juta tesztelt, A levégott fajú ló feltamadt, s nagy nyerítéssel száguldoz, s azota is mindig a szerelmeseket kísérti és zavolja,

Mindig tartott a Dombi Juli néne regéje, A fiatal lányok legények színté berzongtak tőle, Nagyon megszerették és sajnálták a szépséges Ildikót és a daliás Kala vitézt, Aztán megindult a beszélgetés, Sokan már hallani is vélték a fajetlen lónak a nyerítését, de senki olyan közvetlen mint az ifjabbik Váci Pista, akit meg kísértett,

Fajetlen ló története,

Váci Pista amint már említettem az idős Váci fia volt, Az apja mellett juhász bojtár Felsőbogát pusztán,

A fiatal ember nem a legutolsó legények soraihoz tartozott, Daliás szépségével bátor és erős kitartásával, már tizennyolc éves korában az elsőlegények sorai közé számított, Így hamarosan meg is akadt rajta a lányok szeme, Ő is megtalálta a lányok között a szíve választottját, a szomszédban levő Berecska pusztán, Kovács János majorgazda szépséges Juliska lánya szívében,

Az akkori szokások szerint a szerelmes legények a szívük választottját minden hét csütörtök estéjén szokták felkeresni, s késő éjjeli órákig voltak együtt, Nyáron, a fakukban, akis kapuba, pusztákon, tanyákon a házak végében nagy lombu szeder, vagy akácfa mély árnyékába, Télen bent a szobában egy mehit sarokban sutogták egymásnak a szép szavakat,

Váci Pista is, minden hét csütörtök estéjén látogatta meg a szíve szerelmét Berecska

Berecska pusztán, ami jó pár kilométerre volt Bogáthoz, Nagyrétságokon sötét erdőkből ment keresztül az útja amelyiken járt. Nagy bátorság kellett ahhoz, hogy valaki késő éjszakákon s sűrű erdőkön lépcső, nádas réteken keresztül odfasson a kísértetek óráiban, na meg a betyárok miatt is.

Pista nem félt a betyároktól, Hát hogy is félt volna, mikor mind-egyikkal testi lelki jóbarátok voltak, legalábbis az édesapja. Egyébként sem félt volna, hiszen nála volt a rézbőlvert kosfejű kampos juhászbotja, amivel nem egyszer állta meg a sarat a Jádi, Uddei és az Osztopáni legények előtt. De meg a tarisznyájában is volt egy ujjonnan szerzett vadonat új két csavú csacsos pisztól meg volt töltve, amit a sereghez hozott neki Kapcsbu.

Azonban annál több gondot és féltelmet okozott neki a fej-tlen ló alakjában kísértő földöntuli lény, aki minden alkalommal meg kísértette amint csütörtök estéjén sietett a szerelméhez Berecskára,

Igy kezdődött:

December volt, jó göröngyösre gagyott a föld, de még a hó nem lepte el a határt. A teli hold sápadt fénye csillogtatta meg a katángkorona rakodó zuzmarát. Az északi szélnek is erős foga volt, amint nagy léptekkel kikerült a Berecskai pusztára vezető útra. Összebb húzta magán a bányabőr subáját, kucsmáját jó a fejébe húzta, mert a csipős szél, a fagyos léhőletével jó meg csipkedte a fülleit.

Már jó bentjárt a herhesi rét közepén a göröngyös taliga úton s látta már a fűzcsalag alatt lévő szerelmesek hidjának nyírfából csibált fahér karfáit is, amikor egyszeresak ló nyerítésének hangja ütötte meg a fülét. Pista megállt, szét nézett, hogy vaján hol nyerint a ló. De bizony nem látott más egyebet, mint a sápadt hold fényével meg világított deres rétet, s a sajtolmason, kísérteties hangon suhogó, hajlongó nádat. Amarébb pedig a homályos derengésből elő szürkülő csalitost, amelyen keresztül vissz az útja.

Azlónyerítés újra hallatszik, de most már közelobb. Amint megint körülnézett, a szürkülő messzeségből egy fekete alak bentakozott ki, s a ló nyerítés hangzott el, s a másik pillanatban pedig meg

Semmiféle robogást, vagy gobogást nem hallott, csak egy sötét fej-
tlen ló farolt melléje. Egyszerre nagyon melege lett, s a báránybőr
kucsmája emelkedett le a fejéről, mert az égnak álló haja nyomta le
a fej-tet-jéről rémülattól. De még csak akkor rémült meg igazán, ami-
kor a ló érthetően megszólalt, s arra biztatta, hogy üljön fel a hátá-
ra, s abban a minutában ott lesznek a kedvesénél.

Pista nem emlékezett arra, hogy ő meg is mocant volna, csak valami
villanásnyit érzett máris a fej-tlen ló hátán találta magát. A másik
pillanatban jég-hidag huzatott érzett. A levegő úgy sursogott-burogott
mögötte, hogy majd meg siketült.

Nem volt ideje, hogy elmékedjék fölötte, hogy mi történt vele, máris
a baracskai család háza végében voltak az elősövény kéri-
tés mellett a földön, mintha nem is lóháton szágultak, hanem repültek
volna úgy érezte... A fej-tlen ló, ismét csak ott állt mellette nye-
ritő hangján most meg azt mondotta neki, hogy menjen be a kedveséhez
s örvendezze ki magát, de ha ő harmadikat toppantja azonnal gyűjjonki
mert ha nem, akkor igen nagy baj lesz.

Nem tudja hogyan került be a házba, de élő halot volt, amint be ment
Gazdáék megijedtek tőle amint meg látták, hogy milyen állapotban van,
Amint magához tért annyira, hogy beszélni tudott, elmondotta hogy mi
történt vele. A fej-tlen ló kísérti!... Az hozta ide, de azzal is köll
neki hazamenni, De bár mi történedik is, ő nem megy vele haza!...

A majorgazda ki maga is bátor ember volt, nem egy könnyen ijedt
meg a maga árnyékától, már valamit ő is hallott a fej-tlen lóru, de nem
akart hinni a mond-mondának. Kiment a házból, kezében a kisérszével
hogy ő majd meg táncoltatja azt, de bizony a felhőkben bujkáló hold-
nél nem látott egyebet, s a vonító kutyák hangjánál nem hallott mást,
amint a ház-lótt nézzelődött. Nem látott akkorsem semmit, amint a ház
végéhez s aztat szegély-zólyicium sövényhez ért.

Látni nem látott semmit, de ott már hallani hallott valamit, mintha
szarka cserregett volna a téli éjszakán a bokorban, aztán a bagoly ku-
vikult házborzongató vijjongással. Meg fordult, hogy be megy a házba,
Erre egy ló nyerintés hangzott el, s a másik pillanatban pedig úgy

rugta valami láthatatlan lény alsófelé, hogy a kis fésze kirepült a kezéből, ő meg az ajtó elé gömbölyödött mint a sündisznó, a kutyák erre még jobban vonítottak,

Nagy nehezen föltápaszkodott, farát támogatva sápadva, nagyokat nyögve kalerbolált be a szobába. A családnak nem szólt semmit csak beült a sarokban a csereposkályha mellé, és mélyen hallgatott bármit kérdeztek tőle nem felelt. Csak másnap mondotta el, hogy mi történt vele,

Néma csendben volt az egész család is, ahogy ő nem felelt. A szerelmeseiknek sem volt kedvük az anyalgéshöz, szépszavak mondásához, csak görnyedten ültek és bámulták egymást. Ugy megszállta az egész családot a rémület.

Csak telt múlt az idő, a göncöl székér rudja közelget már az éjféli időfelé, mikor egy nagy zuhanásnak is beillő pöppanás rezgettette meg a családház kicsi ablakát. Majd egyjő vertetve újra ismétlődött. Amikor a fiastyuk déliég azon táján ragyogott, amikor kísértetek órája közelg, az éjféli. Pista felállt és olyan szándékot mutatott mint ha menni akarna. Juliska könyörgő tekintetével marasztalta, de még a gazda is. Egyszóval a család nem engedte most már a Váci Pistát bármi történjék is.

Kis idő múlva a harmadik pöppanás is elhangzott, utána nagy lönyerítés. Nem ment ki senki. A családok tyukoljaikban alighogy elkukorítottak az éjfélt a kokasok olyan hóförgőteg támadt, hogy a ház minden kerestékében recsegett. A szélvihart annyira zuggott, hogy azt hitték mindent elsöpör. Befeküdtek, Pistának a magas ágyban vetettek helyett. Reggel amikor felkeltek, akkor látják hogy nem történt semmi baj, csak az volt a legérdekesebb hogy, a havazásnak és a viharnek semmi nyoma nem volt. Közönséges decemberi hideg reggelre virradtak föl.

Pista reggel indult hazafelé. A pár kilométeres utat késő estig tette meg, úgy elkelészt bedult az uton, hogy holtfáradtan ért haza. Szüleinek és barátainak a történetek felől nem szólt semmit, csak járt kelt mind egy holdkerék. Semmi nem tetszett neki, se nem evet, se nem ivott.

Édes anyja is, bérmit kérdést tőle, csak immel-ámmal felelt, de mások
nak is,

A szülők, a dolognak nem nagy eseményt tulajdonítottak, mert valltig
azt hitték, hogy bizonyára összkülönbözött a kedv-sével, -Majd ki bé-
külnek, ha szeretik egymást, -tértek napirendre felelt,

Pista azonban nem tudott olyan könnyen napirendre térni a történetek
felelt, nagyon főtt miatta a feje, És félt nagyon, főleg a következő
csütörtök estétől, A meg történetek dacára is úgy határozott, hogy el-
megy a jegy-séhez, a szokásos időkbén,

Rendesen végezte egész héten a munkáját, semmi izgalmat nem vettek
észre rajta, Szülei megnyugodva látták, hogyha nem is egészen, de né-
mi-eg redde jön a fiuk nyugalma,

Amint megérkezett a csütörtök este, munkája végeztével tisztaruhát
vett magára és készült Berceskára,

A szokot időben utnak is indult, Most nem világított a hold, hanem
fátyolos felhő fészalányok takarták az eget, csillagok mintha bujcsakát
játsszadoztak volna, hol eltűntek, vagy ismét a felhők mögé bujtak,
A horhosi rétek végén a csalitos úgy látszott, mintha egy nagy fekete
felhő húzódná orrefelé, mert a Pista meg amarra tartott a göröngyös
taliga után,

Amint oda ért a szerelmek hidjához léptének kopogása még a hid
közepén sem hangzott méris hallja a ló nyintését, Amint áttal ment a
hidon, mindha egy regement huszár vágatott volna el mellette szilaj
paripéken, olyan dübörgéssel fartalt most melléje a fej-tlen ló,

A rémül-ttől még magához sem tudott térni méris a ló hátán ült, s
szállt vele csak úgy süvitett el mellette a szél, Berceskán a család
ház végén az elősövény mellé ismét, De most is figyelmeztette
berzasztó nyrintó hangján, -ha háromszor dobbant a lábával okvetlen
kigyűjön, mert ha most is ellenkezik vele, akkor igen nagy baj lesz!

Amint bement Juliskák szobájában a család már mind együtt volt, és
akkor, újra elmondotta, hogy megént a fej-tlen lovon érkezett, Nagyon
hidegen fogadták most a furcsa huszárt, Juliska berzagva húzódtott el
től.

kötőjébe rejtett rémült arccal hallgatta amint az édes apja, a major gazdára adja tudtára a Pistának, hogy kerülje a házuk táját és ne hozza hirtelen olyan ember, aki az ördögöt lovagolja, s nem Isten hírével jár, hanem s gonoszokkal cimborál. Juliska még rá se nézett, azután a ~~szoborokhoz~~ vettetlen ágy dunyhái közé furta a fejét, úgy sirt egész éjszaka.

Szegény Pista hiába mentegette magát, hogy ő nem tehet semiről, ő nem ördögös, és nem cimborál senkivel. Nem adtak hitelt a szavának, mert a kert mellett ott állt a bizonyíték a fejetlen ló,

Mikor már a mentegetéssel nem ment semire, hanem azt látta, hogy örülnének ha már eltávozna, nagy bán Istenek ajánlotta őket, s kiment. Nem kísérték ki, hanem a méncsest azonnal elfujták és lefeküdtek.

Nem a házvégi kertsóvény felé vette az útját, ahól a fejetlen lóvat vélte várakozni, hanem más irányt választott, más uton a fejetlen ló nélkül akart haza menni. El is indult hazafelé, ment-mendegélt, de nem ért haza, hanem mindig vissza jött a kiindulási helyére, a ház elébe. Minden egyes visszaérkezéskor egyet-egyed dobantott a ló. Addig keringet holt fáradtan míg éjfél nem lett száraz idő lenem járt, újból a ház elé került a sóvény kert mellé. A fejetlen ló mellé je faralt és a másik pillanatban már a lohátán volt, szállt vele vissza Bogátra. Amint letette a ló, abban a pillanatban el is tűnt mint ha a föld nyelte volna el.

Amint a ló eltűnt, a legény nem tudott meg mozdulni a helyéről, annyira erőtt vett rajta a félelem. Pusztabeli kutyák olyan veszett vónításba, ugatásba kezdtek mintha a tatárok törtek volna a pusztára. Az egész pusztanépe felébredt a nagy zene-bonára s úgy találták meg félig meg fagyva.

Ugy vitték be, nem a hodályba, hanem a házba. Amikor magához tért elmondotta, hogy mitörtént vele. Már két izben kísértette meg a fejetlen ló

A pusztanépe rémülten hallgatta a hátborzongató eseményt s mind egyik mondott valami historiát a horhosi réteken megjelenő földöntulí lényekről.

Polányi Javassasszonynál,

A lezajlott események, meg a pusztai népek véleményei arra ösztönözték a Váci családot, hogy javashoz menjenek amég jókor lesz, és nem lesz nagyobb baj Pistakörül,

Pár napra rá fel is keresték a fiatal, de máris híres Polányi javas asszonyt a Kistona Julisenénit, aki már várta őket, Mindjárt tudta és ma mondta is, - Ugye megént a fejetlen ló késért?,, Elkészítette a tétéményt, Egy vászon zacskóba csomagolta s azzal az utasítással adta át, hogy azt mindig a zsebébe hordja, bármi történjék is, kine adja senki-nek bárki kérje is, s bárki szóljon is uzközbe hozzá, vissza ne szóljon, Bár mit lásson is, de hátra ne nézzen, Mert ha oda adja bárki-nek és hátra néz, nagy bajok lesznek belőle, könnyen az életébe is kerülhet!,,

Ezt a tanácsot egymás utáni következő csütörtöki utján teljesítse, Mind a háromszor menjen el a kedveséhez, de bejme menjen a házba, ha nem csak úgy lesse meg, a választottját, hogy az észre ne vegye, smint mag pillantja, háromszor egymás után ezeket a szavakat mondja el:

-Együttem hozzád csütörtök estvéjén,
Phoztam vélem szívem szerelmét,
Fejetlen ló, késért végig az uton,
Pökel gyehena tüze égesse el a gonoszt,,,,!

Akkor forduljon vissza bármi történjék is, bármit lásson és halljon is vissza ne nézzen, semit ne szóljon, s azon az uton gyűjön haza ameliken ment!

Aztán majd meglássuk hogy milessz, csak arra vigyázzanak, hogy mind den úgy legyen ahogy én mondtam, mert ha nem tarttyák be, akkor jobb lesz belese kezdeni a dologba!,,

Váci Pista nagyon szerette Berecskai majobgazda lányát a Kovács Juliskát, Elhatározta, hogy bármi történjék, ha az életévelküzikfi- zet is de teljesíti a javas asszony tanácsát,

Látomások,

A következő csütörtök este a szokott időben utnak indult Berecská- ra, ~~XXXXXXXX~~ Amit a javasasszony a kis zacskóban adott neki a zsebé- be tette, Aztán a szokott uton is ment. Amint a horhosi réten levő

szerelemesek hidjához ért erőtt vett rajta a rémület, de csak egy pillanatig tartott, máx a másikban már meg emberelte magát s áttal ment a hidon, amint keresztül ért rajta, nagy robogás keletkezett s eközben hallja a ló nyeritést is. És mintha forgószél kerekedett volna el mellette olyan légáramlatot érzett, hol eltávolodva, hol ismét közvetlen mellette, éppen úgy mint miköz a lovakat rajcsérozják a lovardába körbe-körbe, de mindig ő volt középen. S idő közönként lönyerintés hallatszott. Az volt a legérdekesebb, hogy most nem látott semmit, csak a nyeritést hallotta, a robogás olyan szelet hajtott, hogy a kax kucsmáját majd le nem vitte a fejéről. Amikor a pusztához ért, meg szűnt minden, csak a kutya csaholása s vonítása hangzott.

A gazdáék lakásuk ablakából még ki szűrődött a méncs világ, Lassan odalopodzott az ablakhoz benézett rajta. Szíve nagyot dobbant. Az ablakkal szemben állt a Juliska, kifelé nézett az utra. Gyorsan elmondotta a búbajos ígét, amint befejezte-ugy látta, hogy Juliska rá mosolygott s az ablak felé lépett.

Amint ezt meg látta, gyorsan megfordult, igyekezett visszafelé, de alig hagyta el a sövénykerítést a háta mögött felnyerintett a ló, majd a Juliskának a kedves hangját vélte hallani, amint hívta-hívogatta. Alig tudta megállni, hogy vissza ne nézzen, de eszébe jutott a javasasszony szava.

Bármennyire is hallotta kedvese esdeklő hívását, nem nézett vissza. Csak ment hazafelé. Az uton mindenüt nyomában volt most már a láthatatlan fejetlen ló. Sokszor olyan robogással vágatott feléje, hogy azt gondolta menten el gázolja, de csak a karikázó forgószél söpretet el mellette.

Következő csütörtök éjjelén ugyan így történt, csak most még édesebben, könnyörgősebben, fájóbban hallotta kedvese hívogató szavát. Alig tudott ellent állni a kísértésnek, hogy vissza ne nézzen.

A harmadik csütörtök volt a legnehezebb próbatétel.

Amint benézett az ablakon, s elmondotta a búbajos szavakat, Juliska kitárt kezekkel futott az ablak felé. Ugy könnyörgött, hogy ne hagyja el, mert meghal, de csak megfordult és ment vissza hazafelé, fejetlen

ló mindenüt a nyomában,prüszkölve,vágtatva,nyerintve, A legborzasztóbb látomások gyötörték, A fejetlen ló elragadta a kedvesét, Nagyforgószél közepében száguldott el mellette,kétségbe eset sikolytással hívta segítségül,majd eltűnnek a szerelem fórrásában,a hidon innend, Nem nézet vissza,csak ment, Roggyant léptekkel sietett áttal a szerelmesek hidján,

A hidontul eszméletét veszítve rogyotr össze, Arra tért magához, hogy valaki cirogatja az arcát, Amint felnyitotta szemait,hát az Isten csodájára a Bogács nevű pumi kutyája nyalogatta, Amint feltápészkodott a földről aztatt veszi észre hogy az egész tájon mély csend terül el,csak a kutyája csahol nagy örömben,és szaladt előre,majd vissza hozzá, Mintha mondaná neki:- Gyere édes gazdóm,most már nincs csen semmi baj,

Nagyon örült a hűséges kutyájának,hogy meg találta őtett, S szép csendesen megindultak hazafelé a göröngyös,fagyos taliga uton,Semmi látszatja nem volt az imént lezajlott eseményeknek, Csak akkőr hökénz meg amikor haza értek,

A hosszú cselédházvégén levő juhász lakás kicsi ablakán még kiszürelledett a méncsvilág,

Váciéknál kedves vendég volt,a Berecskai major gazda, Kovács János a Juliska édesapja, Aki azért jöttel,hogy a fiatalok ügyét egyenesbe hozza,

Amint elmondották neki a Pista eseményeit a fejetlen lóval,amit már részben ök is ismertek,hiszen azzal vádalták,hogy az ördöggel cimborál,és most meg tudta azt is a Pistától,hogy azota mitörtént,s milyen borzasztó emberfeletti kísértéseken ment keresztül a sziveszerelméért De most már meg nyugodtak mindannyian hogy vége a kísértésnek,a Polányi javasasszony azt elüzte,

Egyébként a Pista álmékkodva hallgatta a családi megbeszélést,majd amikor magához tért a meglepődéstől meg kérdezte,hogy mi van a Juliskával? Nagy volt az öröme,mikor meg tudta,hogy nincs semmi bajja,csak az, hogy érte epekedik éjjel-nappal,

Hamaróssan egybekeltek és éltek boldogan, sok gyermekük született, Az első világháboru előtt felső Kölked pusztán gróf Jankovits Bésán Endre uradalmában volt majorgazda.

A fejetlen ló a Bogáti rétekről eltűnt teljessen, csak a nyertését hallották néha a szerelmes párok, S meg borzadva bujtak össze még jobban a cselédházakat övező Liciumos bokroknaknak árnyékában és jutott eszükben Dombi Juli néni száz éves szép meséje, az Ildikóról és a Kele vitézről, ami a nép ajkán testett öktött a Váci Pista esetében, Azóta már minden feledésbe ment, Csak még a 77-éves nyugdíjas utkopró Katona Lajos Bácsi mesélte el nékem Niklán 1968, január havában,

Hársházi István,

Nikla,

Elég pedig azért hogy a két fejős tehén már mint a Hír és a Viola nagyon jó tejeik voltak minden fejénél alig tudta Nikla, a jó szalmaszires friss tejet, Katona Gyuri bácsi feladta a Zsófi néni, Szápen pénzelték is belőle, nem csak a házi szükségletet fedezték, hanem a gyerekekre is jutott egy-két darabb gőnc a nyakuk közé,

Akárhogy irigykedtek is Gyuri bácsi szeretői a jó tejező tehénekre, addig nem történt semmi baj amíg egyik napon, egy a fejős lójában a Kálló Bórika néni be nem suttog az istállóba, egyenesen Katonák tehénekhez sattyogott, hogy Zsófi néni éppen fejt, Egy sajtárk már tele volt frissen habzó tejjel, míg a másikat is már félig suttogatta a tehéntőgyéből sugárzó friss tejjel.

Az öregasszony nem szólt senkinek, csak megállt és végig nézett a tehénken, majd a tele sajtárk tejet nézegette, Zsófi néni nem tudta megállni hogy rá ne szeljen, Erre nagy dörögve az öregasszony tovább sattyogott.

Nem tellett belé két nap, mintha kiderítették volna a két tehén, olyan változás történt, amikor fejni akarták őket, rugtak, vágta, majd a láncukat elszakították a jászolból és a tögyűkhöz nyulni nem engedték még a Zsófi néniék sem, aki etette, gondolta és rejte őket, Hogy volt a Katona családban a meglepődés, találgatás, hogy mi lehet a két jámbor és szelid jószágokat hogy egyszeriben ilyen vadak lettek, de csak akkor amikor fejni akarták őket,

Boszorkány.

Katona Gyuri bácsi a somogyfajszai Kund uraság Kőlked pusztai hitbizományi birtokában volt cseléd és mind vincelér szolgált ezelőtt hatvan évvel.

Nagyon szorgalmas józan életű cseléd ember volt, A szorgalmának meg is volt az eredménye, Négy szép szarvas marhát tudhatott magának, a kőlkedi cseléd istállóban,

Még pedig két jó tejelő tehenet, Sárít és Viola nevűeket és két anyányi üszőt akik szintén már a borjazás előtt állottak,

Irigykedtek is a többi cseléd társai a szerencsés állattartás miatt Főleg pedig azért hogy a két fejős tehén már mint a Sári és a Viola nagyon jó tejelők voltak, Minden fejésnél alig tudta elszűrni a jó zamatos zsíros frissejt, Katona Gyuri bácsi felesége a Zsófi néni, Szépen pénzelték is belőle, nem csak a házi szükségletet fedezték, hanem a gyerekekre is jutott egy-két darabb gönc a nyakuk közé,

Akárhogy irigykedtek is Gyuri bácsi sorstársai a jó tejelő teheneikre, addig nem történt semmi baj amíg egyik napon, úgy a fejés idejében a Kálló Bórizs néni be nem suttyorog az istállóba, egyenesen Katonának teheneikhez sattyogot, hol a Zsófi néni éppen fejt, Egy sajtár már tele volt frissen habzó tejjel, míg a másikat is már félig zuhogtatta a tehéntőgyéből sugárzó frissejjel,

Az öregasszony nem szólt senkinek, csak megállt és végig nézett a teheneken, majd a tele sajtár tejet nézegette, Zsófi néni nem tudta megállni hogy rá ne szóljon, Erre nagy dörmögve az öregasszony tovább sattyogott,

Nem tellett bele két nap, mintha kicserélték volna a két tehenet, olyan változás történt, Amikor fejni akarták őket, rugtak, vágta, majd a láncukat elszakatták a jászolná de a tögyükhöz nyulni nem engedték még a Zsófi néni sem, aki etette, gondozta és fejte őket, Nagy volt a Katona családban a meglepődés, találgatás, hogy mi lelta a két jámbor és szelid jószágokat hogy egyszeriben ilyen vadak lettek, de csak akkor amikor fejni akarták őket,

Erre a nem szokot jelenségre a fejés idején az istállóban dolgozó, etető, fejő cselédasszonyok mind össze mentek a Katonáék marháik körül amikor a Zsófi néni fejni akart, amikor látták a megvadult jószágok toporzékolásukat, ők is próbálkoztak a megfejésükkel, még jobban meg vadultak, de a tejet nem adták le. Az egyik cselédasszony megállapította hogy nincs is náluk tej!...

Erre aztán megindult a tere-fere, -az egyik ezt mondotta, míg a másik mást, de végeredményben arra a tudatra jutottak, hogy meg rontották a teheneket, és egyöntetűen azt tanácsolták, hogy, - vizet kül csináltatni a hódosháti öreg Törzsök nével, ha az nem használ akkor vagy Polányba, vagy Vörsre kell elmenni megöntetni őket.

A vizet meg is csináltatták az Öreg Törzsök Naca néivel s annak a tanácsa szerint is akartak eljárni gyógyítási kezeléssel, de itt is baj történt, amikor a tögyet akarták meg mosni a "csinált vízzel" hát bizony a Sári tehén úgy rugta ki a Zsófi néni kezéből a bögrével együtt hogy ezerdarabra tört, ^{széjjel} de használni bizony nem használt semit.

A tehenek továbbra is vadak maradtak, már a család arra határozta el magát hogy a javashoz mennek öntetni, csak még azt nem döntötték el hogy Polányba mennek e vagy Vörsre.

Arra azonban nem került a sor, mert közben más történt, Katona Lajos a Gyuri bácsi tizenhatéves legényke fia, és annak barátjával ^{Pinter Vendékel} ott aludtak az istállóba, s egy éjjel arra ébredtek fel hogy a két tehén a Sári és a Viola mörmicülnak éppen úgy mint amikor a borjaikat hívják, aztán nagy nyögészek kérödzés közepette lefeküdtek, előbb az egyik majd a másik, azután zörgést majd nagy cuppogást, szuszogást hallottak éppen olyant mint amikor a kds borju szopik.

A két legényke meglepődve figyelt fel a különös zajra, már annál inkább is, mivel hogy az egész istállóban nem volt szopó borju akit az anyja a sötétség leple alatt szoktatna,

A fekhelyükről felkelve eszükbe jutott a boszorkány, már hallottak róla ilyesfélét, s abban az időben nagyon hittek benne. Azt is tudták hogy gatyamadzaggal kell a kilincset s ablakot lekötni, hogy a boszorkány ne tudjon elmenekülni, illetve meg tudják fogni.

A két legényke is ezt tette, Csendessen előkeresték a kusztora késüket, gatyájuk madzagját darabokra metélve s azzal lekötötték az ajtók ablakok kilincseit, Csendesen de gyorsan dolgoztak, aztán gyujtottak csak méncsest nézték meg a teheneket, nagy beteg lett azon az éjszaka.

A látott dolgok rémült bémulgba ejtette őket, Egy nagy varangyos béka szopta a Sári tehenet, és amint szopta a tejet, hátulról meg éppen úgy huggyozta is ki szinte úgy föcskendezte, már körülötte egészen nedves is volt az alomszalma a sok tejtől, Viola tenén már ki volt szopva egész tőcse volt a tőgye irányában a fekvőhelye mellett,

A tehenek tőgyei a kiszopástól egészen veresek voltak, de maguk a tehenek nyugodtan kérődztek tovább mint, mikor a borjaikat szoptatták

A két legény vasvillára kapott neki estek a békának, ütötték, verték szurták, ahol csak érték kapták, A béka éppen olyan vijjongó hangot hallatott mint a kuvik bagoly az éjj sötétjében,

Amikor már agyonra verték, ki vitték az istállóból a két vasvillával val földre szegezték, de olyan erősen hogy a vasvilla ágai egészen a kúpüig a földbe merült,

A legények pedig pár lépésre vackoltak le pškrocokra, hogy meg vigyázzák mi fog történni a békávak, Nem tudták megőrizni, mert olyan álmoság jött rájuk hogy bármennyire feszegették a szemüket el aludtak, Még alig hogy pirkadt már ébren voltak, de a leg nagyobb meglepetésükre a békának meg csak a hült helyét lelték meg a két leszurt vasvilla között,

A vasvillák úgy voltak ahogy leszurták őket, csak éppen a béka nem volt sehhol, de még nyoma sem,

Az istállóban a tehenek nyugodtan feküdtek és kérődztek tovább, mint ha misem történt volna velük az éjszaka, csak éppen a fejés ideje alatt vadultak meg ismét,

Reggel alig várták hogy elmondhassák hogy mi történt az éjszaka, A béka szopta a teheneket, agyon verték, összeszurkálták, vasvillával földre szegezték, de nem tudták meg figyelni hogy mi történedik vele mert olyan álmoság jött rájuk hogy menten elaludtak, amikor felébredtek a békának csak a hült helyét lelték meg.

tek a békának csak a hült helyét találták,

-Boszorkány volt!- az egyöntetű megállapítás ez volt, Ebbéli hitükben az a tény is megerősítette őket hogy előtte este még friss egészségnek örvendő Kalló Borizs néni igen nagy beteg lett azon az éjszaka, Tele volt az egész teste kékfolytokkal, véraláfutásokkal, szurásokkal, tört zuzott sebekkel, csak éppen hogy piheget, nagyon kevés élet maradt benne, Nagy boszorkány hírében állott a Kalló Borizs néni,

A tény az, hogy a dolog megtörténte után a tehének újra szépen adták a tejet, semmi hiba azután már nem történt velük, Borizs néninek pedig két hét múlva már kutya baja sem volt, tovább sattyogott a boszorkány nyos dolgai után, míg aztán egyszer csak halva találták egy éjszaka a cselédház előtt levő szederfa alatt amint ült a kenyérsütő lapáton

-Boszorkány volt!- fejezte be elbeszélését Katona Lajos 77-éves nyugdíjas utkaparó, Ő volt a tizenhatéves legényke aki szerepelt a történetben,

Nikla, 1968, január havában,

Hársházi István
Nikla,

